

3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/70-2-7>

УДК 338.2

Алексєва К.А.

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Цоколь О.П.

аспірант кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Alekseieva Kateryna, Tsokol Olha

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ: АГРАРНИЙ ПРІОРИТЕТ

У статті досліджено особливості інвестиційного клімату України та напрями його вдосконалення. Визначено чинники формування сприятливої інвестиційної діяльності, залучення іноземного капіталу та інвестиційних ресурсів до аграрного сектору. Висвітлено причини пріоритетності інвестиційної привабливості аграрного сектору, надано рекомендації щодо її активізації. Зокрема, зроблено акцент на необхідності стимулювання малих та середніх аграрних підприємств. Наведено співвідношення інвестиційного клімату та інвестиційної активності. Доведено, що на формування інвестиційного клімату впливає сукупність ризиків та невизначеностей, серед яких слід назвати військовий конфлікт на сході України, нестабільність політичної ситуації в країні, нестабільність економічного законодавства та поточної економічної ситуації, високий рівень інфляції, неповноту та неточність інформації про стан інвестиційних об'єктів, низький платоспроможний попит населення внаслідок найнижчої мінімальної та середньої зарплати в Україні серед європейських країн.

Ключові слова: аграрний сектор, вітчизняні інвестиції, інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційний клімат, іноземні інвестиції.

Постановка проблеми. На сучасному етапі реформування вітчизняної економіки особливо актуальними є проблеми активізації інвестиційної діяльності та механізмів формування інвестиційного клімату в економіці України загалом та її галузях і секторах зокрема. Це зумовлено тим, що стан залучення іноземних та вітчизняних інвестицій є визначальним чинником економічного розвитку країни, а також спроможності українського суспільства до інноваційних перетворень, що відбуватимуться за рахунок формування, реалізації, поширення та використання інноваційної техніки, технологій, продукції та сировини, а також впровадження новітніх технологічних процесів та методів організації виробництва.

Актуальною та доречною є активізація досліджень, спрямованих на створення сприятливого інвестиційного клімату у галузевому розрізі, тобто зосередити увагу слід не стільки на загальних механізмах удоско-

налення інвестиційного середовища країни, скільки на закономірності розвитку окремих галузей, їх стадіях життєвого циклу та загальній ролі в економічному розвитку країни.

Зважаючи на ключову роль аграрного сектору в економічному розвитку України, вважаємо, що необхідним є докладне дослідження основних наукових досягнень економічної думки, а також запровадження ефективних схем руху інвестиційних ресурсів у напрями активізації процесів модернізації аграрного сектору економіки України завдяки діяльності окремих суб'єктів господарювання задля забезпечення економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на велику кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів, присвячених проблемам формування інвестиційного клімату, єдиного підходу до трактування чинників та їх систематизації не існує

сьогодні. Так, на думку О. Власюка, інвестиційний клімат – це «спроможність економіко-правового середовища забезпечити належну віддачу на вкладений капітал» [5]. Цікавий підхід до оцінювання інвестиційного клімату пропонує В. Головатюк. На його думку, ризики інвестиційного клімату можна вимірювати рівнем невідповідності ідеалу, іншими словами, мірою відхилення від еталону рівня інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища у будь-який теперішній момент часу [6]. Деякі вчені взагалі отожднюють поняття «інвестиційний клімат» та «інвестиційна привабливість». Так, А. Пешко вважає інвестиційним кліматом «сукупність чинників, які бере до уваги інвестор, приймаючи рішення щодо здійснення інвестицій» [7]. Подібної думки дотримується Г. Фролова, вважаючи, що «інвестиційний клімат – сукупність чинників економічного, політичного, правового та соціального характеру, які бере до уваги інвестор, ухвалюючи рішення щодо здійснення інвестицій» [12]. Значна увага ролі інвестицій, інновацій та технологій у структурних зрушеннях промисловості приділяється в роботах Л. Шинкарук [11]. Питання психологічних аспектів інвестування розкриваються в роботах К. Алексеєвої [2].

Водночас проблеми вдосконалення інвестиційного клімату в Україні, зокрема в галузевому розрізі, потребують подальших наукових досліджень. Також не можна забувати про аграрну спрямованість національного господарства України, що передусім підтверджується значною часткою аграрної складової частини в експорті. За таких умов не викликає сумнівів необхідність вивчення проблем залучення інвестицій в аграрний сектор вітчизняної економіки.

Формулювання цілей статті. Сьогодні можна спостерігати об'єктивні процеси децентралізації в економіці України. Разом з безперечними перевагами цього процесу із суспільно-політичних позицій необхідно зазначити труднощі, які виникають всередині галузей та пов'язані передусім з додатковою відповідальністю у вирішенні проблем соціально-економічного розвитку в умовах ринкової економіки. В ході виконання поставлених завдань галузі, зокрема, аграрний сектор економіки України стикається з необхідністю залучення додаткових інвестиційних ресурсів для здійснення комплексу соціально-економічних завдань. Саме тому метою статті є дослідження напрямів удосконалення інвестиційного клімату в Україні загалом та в аграрному секторі зокрема.

Відповідно, завданнями, які потрібно виконати, є:

- характеристика інвестиційного клімату в Україні загалом;
- визначення ролі аграрного сектору у забезпеченні економічного зростання в Україні;
- надання рекомендацій щодо поживлення інвестиційної діяльності в аграрному секторі.

Виклад основного матеріалу. Якщо розглядати інвестиційний клімат у галузевому розрізі, то потрібно зазначити, що він включає багато факторів, що форму-

ються специфічно для певної галузі, тому у галузевій інвестиційній системі інвестиційний клімат виступає не як пасивний і статичний, а як динамічний і здатний до швидких змін елемент інвестиційного клімату певної країни. Під час аналізування інвестиційного клімату галузі повинні враховуватися елементи, що впливають на формування характеристик цієї галузі та визначають умови інвестиційної діяльності в ній. Зрозуміло, що умови приваблення інвестиційних ресурсів у промисловій галузі суттєво відрізняються від умов приваблення інвестицій у галузі, пов'язані з розвитком та відтворенням людського капіталу (охорона здоров'я, освіта, культура, спорт). Важливу роль відіграють також стадія життєвого циклу галузі, ступінь її розвитку, адже суттєво різниться механізм залучення інвестиційних ресурсів у вугільну промисловість (старіюча галузь з низькою здатністю до інноваційного оновлення та модернізації) та, наприклад, у галузь інформаційних технологій або сучасних напрямів у хімічній промисловості.

Водночас спільними для всіх галузей та секторів економіки залишаються загальні умови щодо залучення інвестиційних ресурсів. Це умови та механізми, які існують на ринку певної країни та більшою чи меншою мірою піддаються державному впливу, тобто наявність вільних коштів в економіці країни, які були б здатні трансформуватися в інвестиційні ресурси, цілей та пріоритетів інвестиційної політики загальнодержавної та регіональної влади, світової кон'юнктури на інвестиційних ринках, законодавства, бюджетно-податкової та грошово-кредитної політики на певний період часу в країні.

Під час оцінювання інвестиційного клімату країни увага приділяється факторам загальноекономічного та політичного характеру, які в певний момент часу наявні в країні та впливають на її інвестиційний клімат. Пропонуються різні методики оцінювання інвестиційної привабливості країн під час прийняття інвестиційних рішень. Інвестор, особливо зарубіжний, перед здійсненням інвестиції часто звертається до консалтингових компаній щодо отримання оцінки інвестиційного клімату. До найбільш відомих західних систем оцінок інвестиційного клімату належать рейтинги Standard & Poor's, Moody's Investors Services, Institutional Investor, Euromoney, Business Environment Risk Index (BERI) [4, с. 114]. Наприклад, Standard & Poor's має навіть спеціальну шкалу кредитного рейтингу країн, оцінюючи інвестиційну привабливість країн від найвищого рейтингу AAA «дуже висока здатність вчасно та повністю виконувати свої боргові зобов'язання» до найнижчого рейтингу SD, D «вибірковий та повний дефолт». В Україні більшість науковців та практиків, оцінюючи інвестиційну привабливість галузі, користуються методикою, запропонованою І. Бланком, згідно з якою здійснюється оцінювання таких параметрів, як рівень загальноекономічного розвитку, інвестиційної інфраструктури, демографічна характеристика регіону, рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інф-

раструктури, ступінь безпеки інвестиційної діяльності в регіоні [7]. Загалом серед факторів, що формують сприятливий інвестиційний клімат на території України, виділяють вигідність географічного розташування (Україна забезпечує доступ до ринків стратегічного характеру, зокрема до Євросоюзу, що є одним з найбільших ринків міжнародного значення); різноманіття природно-ресурсного потенціалу (інвестиційної значимості на території України набувають мінеральні, земельні й рекреаційні природні ресурси); гідний розвиток промислових виробничих потужностей; високу кваліфікованість та конкурентоспроможність робочої сили; відсутність сформованості ринку товарів (Україні відводиться потенційна роль одного з найбільших європейських ринків) та наявність незадоволеного попиту населення.

Водночас інвестиційний клімат в Україні відзначений суттєвими ризиками та невизначеностями, до яких перш за все треба віднести бойові дії на сході країни, нестійку політичну ситуацію, нестабільне законодавство та поточну економічну ситуацію, відзначену високою вірогідністю поновлення інфляційних процесів, неповнотою та неточністю інформаційних даних про стан об'єктів інвестиції, низькою платоспроможністю населення. Взаємозв'язок і взаємозалежність інвестиційного клімату та інвестиційної активності зображено на рис. 1.

Зрозуміло, що інвестиційна активність всередині країни сприяє зростанню інвестиційної привабливості країни загалом та покращенню інвестиційного клімату в ній зокрема. З іншого боку, саме сприятливий інвес-

тиційний клімат стимулює власне інвестиційну активність, причому як всередині країни, так і за її межами.

Всесвітнім економічним форумом опубліковано рейтинг країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності за 2017–2018 роки (The Global Competitiveness Index) [9]. Вже традиційно рейтинг очолила Швейцарія. До десятки найбільш конкурентоспроможних країн увійшли США, Сінгапур, Нідерланди, Німеччина, Гонконг, Швеція, Великобританія, Японія та Фінляндія. Україна продовжує втрачати позиції у глобальному рейтингу країн світу за показником економічної конкурентоспроможності. У 2017 році Україна посіла 81 місце серед 137 країн світу, покращивши свої позиції на чотири пункти [9]. За показниками рейтингового оцінювання глобальної конкурентоздатності за 2012 рік Україна зміцнила позиції та посіла 73 місце серед 144 світових держав, що є кращим результатом на 9 позицій порівняно з минулим роком. Однак звіт “The Global Competitiveness Report 2013–2014” свідчить про те, що Україна спустилась на 84 позицію серед 148 країн світу, що на 11 шаблів нижче, ніж у попередньому році. Варто зазначити, що за звітами про глобальну конкурентоспроможність Всесвітнього економічного форуму за 2012–2013 роки та 2013–2014 роки Україна досягнула другої стадії розвитку держави, що має ефективно орієнтовану економіку. Валовому внутрішньому продукту на одиницю населення в цей проміжок часу відповідають 3 621 дол. та 3 877 дол. США. Однак у 2013–2014 роках ситуація погіршилась у зв'язку з політичною кризою та російською військовою агресією. Через це міжнародні екс-

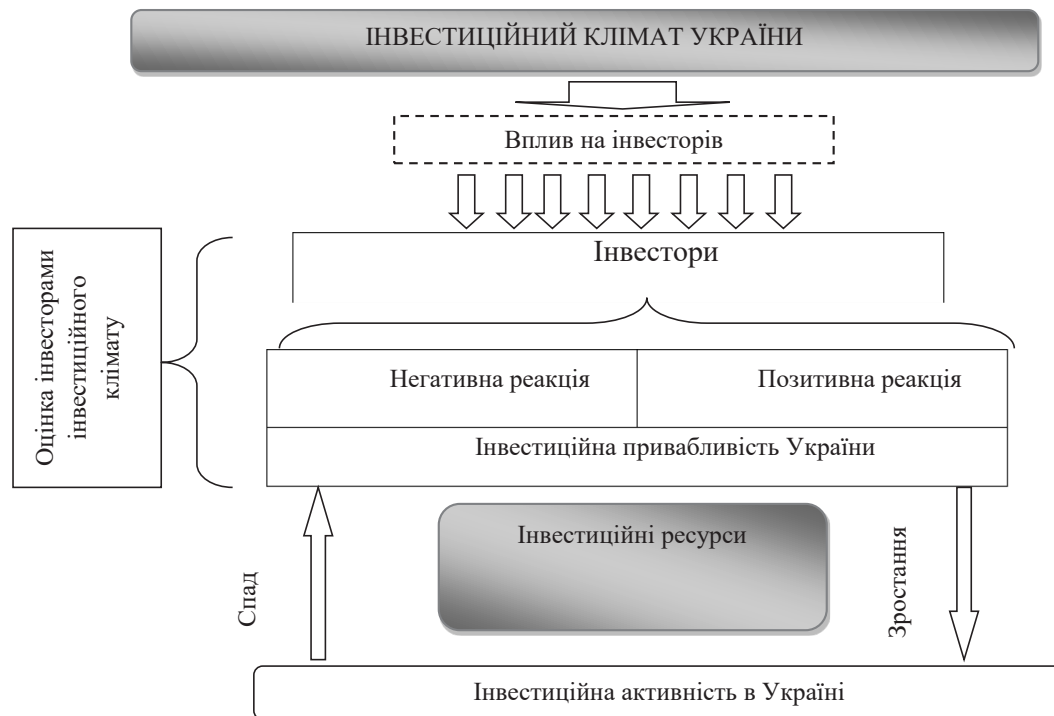

Рис. 1. Взаємозв'язок і взаємозалежність інвестиційного клімату та інвестиційної активності

перти знову оцінюють Україну як відносно непривабливу для здійснення інвестицій державу. Відповідно до рейтингу 2016 року Україна перейшла на 85 позицію зі 140 позиції, а 2015 року опустилась із 76 на 79 сходинку. У 2016 році з Україною конкурують африканська Намібія та збанкрутіла Греція. Польщі належить 36 місце, Азербайджану – 37, Росії – 43.

У галузевому розрізі аграрний сектор є однією з найбільш привабливих в інвестиційному аспекті галузей економіки України. Окрім того, саме аграрний сектор України може стати відправною точкою для економічного зростання економіки України загалом. Пожвавлення інвестиційної активності в аграрному секторі є потенційним катализатором інвестиційних процесів в інших галузях у разі прискорення його модернізації та діджиталізації шляхом дифузії технологій.

Вже сьогодні цей сектор фактично є своєрідним локомотивом економіки України. По-перше, аграрний сектор тісно пов'язаний із соціальним розвитком через велику кількість людей, які живуть у селах. Завдяки аграрному сектору багато молодих людей отримують свої шанси на краще життя, тобто аграрний сектор є фактично соціальним ліфтом для сільської молоді. По-друге, сільськогосподарське виробництво є основою продовольчої безпеки країни та визначає як достатність продовольства загалом, так і специфічний набір харчових продуктів для однієї людини. По-третє, аграрний сектор відіграє одну з вирішальних ролей у галузевій структурі ВВП України.

Частка аграрного сектору становить 10–12% ВВП України (номінальний), і він входить у топ-3 най-

більших галузей. Близько 17% робочої сили зайнято в секторі. У 2017 році номінальний ВВП сільського господарства досяг 11,5 млрд. дол. США порівняно з 10,8 млрд. дол. США у 2016 році (+6%). Унікальною особливістю сільськогосподарського сектору України є наявність широкого спектру природних ресурсів. Серед них сільськогосподарські угіддя мають 41,9 млн. га, або 69,4% загальної території України [1].

Ключова роль сільського господарства для економіки України яскраво проявляється, якщо дивитись у контексті зовнішньої торгівлі. За 2010–2017 роки частка сільськогосподарської продукції у загальному експорті зросла з 21% у 2010 році до 44% у 2017 році, тоді як частка сільськогосподарської продукції у загальному імпорті коливалась за цей період у межах 10%. Саме сільськогосподарський експорт був найбільшою категорією експорту з 2013 року. У 2017 році його частка була майже вдвічі більшою, ніж у другій за величиною категорії експорту (чорні метали).

Джерелами інвестиційного забезпечення підприємств аграрної сфери України є кредити різних типів, іноземні інвестиції, лізингові схеми та заощадження громадян (рис. 2).

Водночас погіршення інвестиційного клімату загалом в економіці України привело до суттєвого скорочення інвестиційної активності в аграрному секторі економіки України. Загальне зниження інвестиційної активності в аграрному секторі супроводжувалося відновленням орієнтації підприємств аграрного сектору економіки перш за все на погашення своїх боргів

Рис. 2. Джерела інвестиційного забезпечення підприємств аграрної сфери України

та підвищення схильності населення (зокрема, сільського) до заощаджень.

Також негативним фактором залишається суттєва ресурсна спрямованість виробництва в аграрному секторі. Головний акцент все ще робиться на експорт продукції з низькою доданою вартістю, тобто на експорт сировинної продукції. Таку ситуацію маємо частково через недостатні обсяги інвестицій у високотехнологічне виробництво й частково через недостатню кількість урядових стимулюючих програм щодо розвитку такого виробництва. Водночас, наприклад, у США експорт кукурудзи та сої без їх переробки (тобто з низькою доданою вартістю) також високий завдяки можливостям їх вирощування. Це означає, що країна, яка має такі великі площі для обробітки та якісний ґрунт у цих районах, завжди матиме орієнтацію на сировину в експорті сільського господарства, тобто це є не винятково українською специфікою, а нормальною світовою практикою.

Потрібно також зазначити, що інвестиційний клімат в аграрному секторі України поки що продовжує формуватися великими агрохолдингами, тобто більшість інвестиційних проєктів, орієнтованих на модернізацію аграрного сектору, здійснюється саме великими агрохолдингами України («МХП», «Kernel Agro Holding», «Каргілл», «ІМК» тощо). Тут, звичайно, є суттєві досягнення у вигляді успішних реалізованих

інвестиційних проєктів, зокрема спільний інвестиційний проєкт ЄБРР та «Каргілл» у будівництві зернового терміналу в порту «Південний», проєкт “Digital Agribusiness” для забезпечення контролю за виконанням усіх технологічних операцій та аналізу даних для управління змінами у виробництві від “Kernel”, лінія географічних інформаційних систем (ГІС) для керування наявним земельним банком від МХП [3].

Однак, на нашу думку, залучення інвестиційних ресурсів в аграрний сектор має більше здійснюватися малими та середніми аграрними підприємствами задля забезпечення реалізації ними їх соціальної функції.

Висновки. Таким чином, інвестиційний клімат в Україні продовжує залишатися недостатньо сприятливим для залучення інвестицій у зв’язку з нестабільною економічною та політичною ситуацією. Сьогодні аналізувати інвестиційний клімат варто у галузевому розрізі, що пов’язано з особливостями розвитку, роллю в економіці та стадією життєвого циклу різних галузей та секторів. Щодо аграрного сектору, то він продовжує залишатися ключовим в економічному розвитку. Залучення інвестицій у цей сектор дасть змогу прискорити загальне економічне зростання країни. Потрібно створити передумови залучення інвестицій не тільки у крупні аграрні компанії, але й у середні та малі аграрні підприємства у зв’язку з їх значною соціальною функцією.

Список літератури:

1. Agricultural sector of Ukraine, 2018. Securing the global food supply. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/agro-small.pdf (дата звернення: 12.02.2020).
2. Alekseeva K. The psychological aspects of investing in the terms of uncertainty Book of abstracts “New trends and best practices in socioeconomic research”, The International Science Conference SER 2018, April 26th – 28th, 2018 Igalo, Herceg Novi, Montenegro. P. 66–67.
3. How the Ukrainian agro sector transferred from kolkhoz to the modern IT-solutions. 2016. URL: <https://delo.ua/business/kak-ukrainskij-agrosector-pereshel-ot-sovetskih-kolhozov-k-sovre-323259> (дата звернення: 12.02.2020).
4. Брюховецька Н., Хасанова О. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства : визначення недоліків деяких існуючих методик. *Економіка промисловості*. 2009. № 1. С. 110–117.
5. Власюк О. Стратегії розвитку України: теорія і практика. Київ : ШСД, 2002. 864 с.
6. Головатюк В., Соловьев В. Проблемно-ориентированные подходы в оценке инвестиционной привлекательности социально-экономической среды в контексте инновационного развития. URL: <http://www.iee.org.ua> дата звернення: 12.02.2020).
7. Бланк І., Гуляєва Н. Інвестиційний менеджмент : підручник / за ред. А. Мазаракі. Київ : КНТЕУ, 2003. 398 с.
8. Пешко А. Інвестиції: їх значення, види та форми. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 2. С. 3–6.
9. Рейтинг країн за Індексом глобальної конкурентоспроможності “The Global Competitiveness Index 2017–2018”. URL: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-kraym-svitu-za-idxsom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2> (дата звернення: 12.02.2020).
10. Сааджан В., Скорик Т. Іноземні інвестиції: аналіз та вплив на економічний розвиток України. *Економіка: реалії часу*. 2012. № 3–4 (4–5). С. 129–135.
11. Геєць В., Шинкарук Л., Артёмова Т. та ін. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія. Київ : НАН України ; Інститут економіки та прогнозування, 2011. 696 с.
12. Фролова Г. Оцінка інвестиційного клімату в Україні. *Економіка та управління національним господарством. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. № 2 (26). С. 67–69.
13. Химич О. Інвестиції в регіони України: проблеми і тенденції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2013. № 767. С. 233–242.

References:

1. Agricultural sector of Ukraine, 2018. Securing the global food supply. Available at: file:///C:/Users/User/Downloads/agro-small.pdf (accessed: 12 February, 2020).
2. Alekseieva K. The psychological aspects of investing in the terms of uncertainty Book of abstracts “New trends and best practices in socioeconomic research”, The International Science Conference SER 2018, April 26th – 28th, 2018 Igalo, Herceg Novi, Montenegro, pp. 66–67.
3. How the Ukrainian agro sector transferred from kolkhoz to the modern IT – solutions. 2016. Available at: <https://delo.ua/business/kak-ukrainskij-agrosektor-pereshel-ot-sovetskih-kolhozov-k-sovre-323259> (accessed: 12 February, 2020).
4. Bryukhovets'ka N., Khasanova O. (2009) Otsinka investytsiynoyi pryvablyvosti pidpryemstva : vyznachennya nedolikiv deyakykh isnyuyuchykh metodykh [Assessment of investment attractiveness of the enterprise: identification of the disadvantages of some existing methods]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 1, pp. 110–117.
5. Vlasyuk O. (2002) Stratehiyi rozvytku Ukrayiny: teoriya i praktyka [Ukraine's Development Strategies: Theory and Practice]. Kiev: SHSD. P. 864.
6. Golovatyuk V., Solov'yev V. Problemno-oriyentirovannyye podkhody v otsenke investitsionnoy privlekatel'nosti sotsial'no-ekonomicheskoy sredy v kontekste innovatsionnogo razvitiya [Problem-oriented approaches in assessing the investment attractiveness of the socio-economic environment in the context of innovative development]. Available at: <http://www.iee.org.ua> (accessed: 12 February, 2020).
7. Blank I., Hulyayeva N. (2003) Investytsiynyy menedzhment [Investment Management]. *Pidruchnyk* (eds. A.A. Mazaraki). Kiev: KNTEU, p. 398.
8. Peshko A. (2007) Investytsiyyi: yikh znachennya, vydy ta formy [Investments: their value, types and forms]. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid*, no 2, pp. 3–6.
9. Reytynh krayin za Indeksom hlobal'noyi konkurentospromozhnosti “The Global Competitiveness Index 2017–2018” [The Global Competitiveness Index 2017–2018 ranking of countries by Global Competitiveness Index]. Available at: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytynghu-kraym-svitu-za-mdeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2> (accessed: 12 February, 2020).
10. Saadzhan V., Skoryk T. (2012) Inozemni investytsiyyi: analiz ta vplyv na ekonomichnyy rozvytok Ukrayiny [Foreign investment: analysis and impact on the economic development of Ukraine]. *Ekonomika: realiyi chasu*, no. 3–4 (4–5), pp. 129–135.
11. Heyets' V., Shynkaruk L., Art'omova T. ta in. (2011) Strukturni zminy ta ekonomichnyy rozvytok Ukrayiny : monohrafiya [Structural changes and economic development of Ukraine : monograph]. NAN Ukrayiny ; In-t ekon. ta prohnozuv. K. p. 696.
12. Frolova H. (2014) Otsinka investytsiynoho klimatu v Ukrayini. *Ekonomika ta upravlinnya natsional'nykh hospodarstvom* [Assessment of the investment climate in Ukraine. Economy and Management of the National Economy]. *Visnyk Berdyans'koho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 2 (26), pp. 67–69.
13. Khymych O. (2013) Investytsiyyi v rehiony Ukrayiny: problemy i tendentsiyyi [Investing in Ukrainian regions: problems and trends]. *Visnyk Natsional'noho universytetu “L'viv's'ka politekhnika”*. *Menedzhment ta pidpryemnytstvo v Ukrayini: etapy stanovlennya i problemy rozvytku*, no. 767, pp. 233–242.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОГО КЛИМАТА В УКРАИНЕ: АГРАРНЫЙ ПРИОРИТЕТ

В статье исследованы особенности инвестиционного климата Украины и направления его совершенствования. Определены факторы формирования благоприятной инвестиционной деятельности, привлечения иностранного капитала и инвестиционных ресурсов в аграрный сектор. Освещены причины приоритетности инвестиционной привлекательности аграрного сектора, предоставлены рекомендации по ее активизации. В частности, сделан акцент на необходимости стимулирования малых и средних аграрных предприятий. Приведено соотношение инвестиционного климата и инвестиционной активности. Доказано, что на формирование инвестиционного климата влияет совокупность рисков и неопределенностей, среди которых следует назвать военный конфликт на востоке Украины, нестабильность политической ситуации в стране, нестабильность экономического законодательства и текущей экономической ситуации, высокий уровень инфляции, неполноту и неточность информации о состоянии инвестиционных объектов, низкий платежеспособный спрос населения вследствие самой низкой минимальной и средней зарплаты в Украине среди европейских стран.

Ключевые слова: аграрный сектор, отечественные инвестиции, инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционный климат, иностранные инвестиции.

IMPROVEMENT OF THE INVESTMENT CLIMATE IN UKRAINE: THE AGRARIAN PRIORITY

The article investigates the peculiarities of the investment climate of Ukraine and the directions of its improvement. The factors of formation of favorable investment activity, attraction of foreign capital and investment resources to the agrarian sector are determined. The reasons for prioritizing the investment attractiveness of the agrarian sector are highlighted and recommendations are given for its activation. In particular, the emphasis is on stimulating small and medium-sized agricultural enterprises. The authors describe the relationship between investment climate and investment activity. It is proved that the formation of the investment climate is influenced by combination of risks and uncertainties including military conflict in the Eastern Ukraine; instability of the political situation in the country; instability of economic legislation and current economic situation; high inflation; incompleteness and inaccuracy of information about the status of investment objects; low solvent demand of the population due to the lowest minimum and average wages in Ukraine among the European countries; fluctuations in market infrastructure, prices, exchange rates. It is revealed that Ukraine, due to its potential, considerable labor resources, the probable capacity of the domestic market, is a state with a significant scope for investment activity. The factors shaping the favorable investment climate in Ukraine are: Favorable geographic location (Ukraine has access to strategic markets, in particular, the European Union – one of the largest world markets, the countries of the Middle East); natural resource potential (investment in Ukraine has three types of natural resources: mineral, land and recreation); the level of development of industrial production; highly skilled and competitive labor force; unformed commodity market (Ukraine is potentially one of the largest markets in Europe); dissatisfied demand of the population. The introduction of the proposed mechanism for investing in the agricultural sector of Ukraine will provide a favorable investment climate and attract foreign investment to the extent necessary for the full development of the domestic economy.

Key words: agrarian sector, domestic investments, investments, investment activity, investment climate, foreign investments.